

Головними сюжетами оповідань виступають життєві події однолітків героїні.

Вчені довели, що нервова система людини для здоров'я потребує спокійного стану. Головною метою казкотерапії є перетворення негативних образів на позитивні. Окрім цього, казкотерапія здатна розвинути в дитині творчі здібності, інтуїцію, соціальну чутливість та передати певний життєвий досвід. Казка позитивно впливає на внутрішній світ дитини. Читаючи казку, діти створюють образи, знаходять аналогії в зовнішньому світі, щоб його описати і, таким чином, сигналізують про свій внутрішній стан. Доведено, що права півкуля мозку та психіка говорять мовою метафор. І саме ця півкуля відповідає за людське здоров'я [1, с. 14].

З молодшими школярами потрібно разом знаходити сенси в казках, обговорювати сюжети, вишукувати значення та життєві уроки. Казки допомагають в реальному світі ставати активними творцями. Вони містять великий набір людських проблем та шляхи їх розв'язання. Дитина за допомогою казок в несвідомому накопичує базу життєвих ситуацій. Ця база може активізуватись у потрібний момент, а може і перебувати в пасиві. Це дуже добре допомагає сформувати важливі життєві цінності в дитини та підготувати до життя.

Список використаних джерел

1. Замелюк М. Казкотерапія як інноваційна здоров'язбережувальна технологія у просторі сучасного дошкільного закладу. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*: 2017. №351. С. 14-18
2. Косован С.П. Проблема адаптації першокласників до навчання у школі. URL: <https://conference.pu.if.ua/forum/files/22032017/10/Kocov.pdf>. (дата звернення 3.09 2022)
3. Панок В.Г. Адаптація дітей до навчання у школі в діяльності психологічної служби. *Методичні рекомендації*, Київ, 2013. С. 102
4. Aubert H. *Physiologie der Netzhout*. Breslau, 1865. 113 p.

Юрій Бриндіков,
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри соціальної роботи і
соціальної педагогіки,
Хмельницький національний університет
м. Хмельницький

ШЛЯХИ ПРЕВЕНЦІЇ ТА ЛОКАЛІЗАЦІЇ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА

У статті зазначено, що сім'я як суспільний осередок зазнала трансформаційних змін під дією стресогенних факторів. Нами

виокремлено домашнє насильство як похідну змін, зокрема, поведінкових. Здійснено наголос на активному втручанні фахівців соціальної роботи, висвітлено допоміжний соціально-психологічний інструментарій в роботі з сім'єю, що потребує допомоги. Запропоновано шляхи попередження та локалізації домашнього насильства.

Ключові слова: *стресогенні фактори, сім'я, домашнє насильство, шляхи превенції та локалізації домашнього насильства.*

Українське суспільство перебуває під дією стресогенних факторів, що сприяють трансформаційним процесам. Сім'я як суспільний осередок також зазнала змін, зокрема, поведінкових. Останні нерідко супроводжуються непорозуміннями, агресивним протистоянням та скоєнням насильницьких дій, що породжують кризу в сімейних стосунках і вимагають дієвих втручань фахівців соціальної сфери.

Професійний доробок спеціалістів соціальної роботи містить чимало ефективних методів покращення батьківської компетентності (батьківського потенціалу) та попередження насильницьких проявів у сімейному середовищі.

В роботі з сім'єю спеціалістами використовується «Тест – опитувальник ставлення батьків» (А. Варга, В. Столін) – психодіагностична методика, що допомагає дослідити батьківські позиції стосовно свого чада. Зазначений інструмент використовується задля виявлення особливостей сімейного виховання, спілкування з дітьми.

Дієвою вважається методика «Аналіз сімейного виховання» (Е. Ейдеміллер), що спрямована на аналіз сімейного виховання, з'ясування причин його неефективності. Опитування, призначене для батьків підлітків, виявляє індивідуальний досвід виховання дітей підліткового віку. Крім того, спеціалістами використовується Опитувальник «Виявлення батьківських установок і реакцій» (Е. Шефер), через посередництво якого досліджуються найбільш загальні особливості батьківського виховання.

Фахівці соціальної роботи застосовують когнітивно-поведінкові тренінги задля обговорення типових ситуацій, що склались всередині сім'ї, визначення стратегій взаємодії з підростаючими дітьми. Такий напрям роботи сприяє психологічній корекції стосунків батьків та дітей.

Існує чимало методів, що допомагають вплинути на сім'ю, змінити небажану поведінку членів сім'ї, серед яких вирізняються наступні:

- метод гри, що сприяє моделюванню та відтворенню в контрольованих умовах сімейних ситуацій;
- метод конструктивної суперечки – допомагає аналізувати та порівнювати точки зору батьків щодо поглядів дітей стосовно вирішення

певних життєвих ситуацій. Цей метод допомагає прислухатись одне до одного, обирати найбільш раціональні варіанти у співпраці;

- метод спільних дій, який передбачає аналітичну роботу після виконання дитиною та одним з батьків спільного завдання;

- метод вербальної дискусії (навчає культурі діалогу в сім'ї, виробляє вміння аргументувати свої доводи та уважно слухати інших, зокрема, власних дітей);

- метод групової дискусії, що сприяє підвищенню психолого-педагогічної грамотності батьків, виявленню індивідуальних стереотипів виховання;

- метод «сімейної ради» передбачає обговорення в колі сім'ї потреб, планів, бажань, важливих спогадів без критики, пропозицій за умови не обговорювати почуте до наступного засідання;

- метод «дні турботливого спілкування» – переорієнтація членів сім'ї на прийнятні стосунки;

- метод «позитивного контакту» базується на припущенні руйнівної тенденції міжособистісних стосунків членів сім'ї та сприяє усвідомленню мотивів поведінки її членів.

Існує чимало технологій відновлення сімейних функцій, нормалізації взаємин між батьками та дітьми, подружжям, створення сприятливих умов задля подолання окремими членами сім'ї соціальних патологій (алкоголізм, наркоманія), що стоять на заваді становлення успішної сім'ї.

Перед сучасними українцями постало вагоме питання щодо пошуку соціально-психологічного інструментарію попередження та подолання домашнього насильства. Суспільству необхідно забезпечити злагодженість механізмів протидії насильницьким проявам шляхом створення продуктивних джерел духовної складової людського життя, формування гуманістичної суспільної моралі.

Органам державної влади, місцевого самоврядування необхідно забезпечити соціально-економічну складову (працевлаштування, задовільні умови праці, гідна заробітна плата, вирішення побутових проблем), що сприятиме налагодженню сімейних взаємин, зменшенню конфліктів в сімейному середовищі.

Варто активізувати діяльність соціальних інститутів (інститут сім'ї, соціально-педагогічний інститут), які здійснюють вплив на формування особистості. Зазначені інституції виховують людину, закладають поведінкові стандарти, проектують напрям особистісного розвитку, формують світогляд людини.

Зауважимо на засобах масової інформації, які нерідко пропагують насильницькі дії, як засіб швидкого досягнення певної мети.

Попередження домашнього насильства необхідно здійснювати шляхом адресної інформаційно-просвітницької роботи, направленої на пояснення феномену насильства, його негативного змісту, першопричин та поганих наслідків. Соціально-педагогічна робота повинна перевиховати суспільство і закарбувати в свідомості громадян те, що насильство – це сором та вияв слабкості духу кривдника.

Ганджа Степан

аспірант кафедри соціальної роботи і
менеджменту соціокультурної діяльності
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ

Автор конкретизує термінологічне визначення внутрішньо вимушено переміщеної особи та розкриває актуальні питання соціального забезпечення внутрішньо переміщених осіб в Україні.

Ключові слова: внутрішньо переміщені особи (ВПО), соціальне забезпечення, соціальна робота.

Конституцією України визначено соціальну спрямованість держави, де людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнано найвищою соціальною цінністю, а її головним обов'язком – забезпечення та захист прав і свобод людини та громадянина. Військова агресія проти України в окремих районах областей, анексія Криму змусила тисячі громадян змінити своє місце проживання та переселитися в інші регіони нашої держави. Це спричинило появу нової категорії - внутрішньо вимушено переміщеної особи, а й нових для соціальної роботи проблем, передусім щодо працевлаштування, забезпечення житлом, відновлення пенсійних виплат, грошових допомог, медичної допомоги, що потребують вирішення. Зазначені проблеми є викликом для держави та сучасних аспектів соціальної роботи.

У різні часи розробкою проблеми біженців та вимушених переселенців займалися зарубіжні вчені Г. Гудвін Гілл, Т. Хаджимануель, В. Таргонскене, Ю. Путцер, М. Вагнер, Ж. Егер, П. Банеке, Д. Макнамара, К. Нгуєн, Д. Патрик, Д. Хорекенс. А проблемою переселенців в Україні сьогодні займаються такі вчені як: Є. Лібанова, А. Сердюк, В. Гейц, І. Ніколайчук, Т. Кульчицький та інші.

Окремим аспектам соціального захисту присвятили свої праці вітчизняні й зарубіжні вчені та фахівці, зокрема Н. Болотіна, І. Дьяконова,